

ЕКСКУРСІЯ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ПІЗНАННЯ

Жила Є.В.,

*студентка 4 курсу спеціальності «Туризм»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: zhila.liza17@gmail.com*

Сокол Т.Г.,

*к.пед.н., доцент, доцент кафедри туризму,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: tgsspectour@gmail.com*

На сьогодні важко уявити світ без подорожей і туризму. Невід’ємним компонентом туризму є екскурсія. Відомо, що перші подорожі виникли ще за часів античності заради торгівлі, завоювань та з релігійною метою. Сьогодні ж Україна має суверенність та великий туристичний потенціал, який необхідно розвивати. І екскурсія, як форма туристичної діяльності, яка направлена насамперед на пізнання навколишнього середовища, повинна зайняти в українському туризмі належне місце.

Метою дослідження є висвітлення екскурсії, як ефективної форми пізнання та визначення ролі екскурсії на ринку українського туризму.

Екскурсія – це цілеспрямований наочний процес пізнання навколишнього світу, побудований на заздалегідь підібраних об’єктах у природних умовах або розташованих у цехах промислового підприємства, приміщеннях, залах музею, виставках тощо [1].

Екскурсійне пізнання передбачає наявність двох основних елементів: показу й розповіді. Причому показ має провідний характер, а розповідь – підпорядкована показу. Правильне поєднання цих елементів дозволяє досягти головної мети екскурсії – розкриття теми.

Нині екскурсія – це ефективний процес пізнання людиною навколишнього світу, що передбачає ознайомлення з об’єктами «наживо», тобто в місцях їхнього розташування. При цьому, огляд пам’яток відбувається під керівництвом кваліфікованого фахівця-екскурсовода та супроводжується його розповіддю. Процес пізнання на екскурсії підпорядкований завданню розкриття певної теми.

Екскурсія є однією з основних послуг туристичного продукту та невід’ємною складовою пізнавального туризму. Пізнавальний туризм – подорожування з метою ознайомлення з історико-культурними, археологічними та архітектурними визначними місцями, відвідання музеїв, картинних галерей, театрів, фестивалів тощо. Найпоширеніший вид туризму особливо у містах – культурно-пізнавальний. Він охоплює відвідування різноманітних історичних, культурних пам’яток, музеїв, театрів, фестивалів, концертів, фольклорних свят тощо. Ознайомлення з історико-культурними пам’ятками є найвагомішою складовою культурно-пізнавального туризму.

В Україні багато міст, в яких є сприятливі умови для розвитку культурно-пізнавального туризму. На державному обліку перебувають понад 130 тис. пам’яток, з них: 57 206 пам’яток археології, 51 364 пам’яток історії, 5926

пам'яток монументального мистецтва та ландшафтні. Функціонує 61 історико-культурний заповідник, 19 з яких мають статус національних [2].

Україна багата на історико-культурні пам'ятки та пам'ятки архітектури. Тому ресурси для розвитку пізнавального туризму досить потужні. Кількість об'єктів пізнавального туризму велика.

Екскурсійна справа в Україні стрімко розвивається, постійно з'являються нові ідеї, відбувається удосконалення методики, пошук нових форм. Інтерес населення до вітчизняної історії та історико-культурної спадщини все більше зростає.

Сьогодні, коли немає обмежень у тематиці екскурсій, ідеологічного тиску, перед екскурсійною справою відкриваються нові горизонти. Із року в рік розширюється тематичний спектр екскурсій, оновлюється їхній зміст, що сприяє правдивому висвітленню вітчизняної історії.

На туристичній карті України виділяють сім регіонів, сприятливих для розвитку туризму:

Таблиця 1

Регіони та області, сприятливі для розвитку екскурсійного туризму

Регіон	Області
Карпатський (західний)	Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька області.
Волинсько-Тернопільський (північно-західний або поліський район)	Волинська, Тернопільська, Хмельницька, Рівненська області.
Житомирсько-Вінницький (буферний)	Житомирська, Вінницька області.
Київський (центральный)	Чернігівська, Київська, Черкаська, Кіровоградська області.
Харківський (північно-східний)	Сумська, Полтавська, Харківська, Луганська області.
Придніпровсько-Донецький (південно-східний)	Дніпропетровська, Донецька, Запорізька області.
Причорноморський (південний)	Одеська, Миколаївська, Херсонська області та Автономна Республіка Крим.

Джерело: складено автором на підставі [3]

Розвиток туристичної діяльності в цих регіонах зумовлюється наявністю багатих туристичних ресурсів: природно-рекреаційних та історико-культурних у поєднанні з відповідними соціально-економічними умовами.

У зазначених туристичних регіонах України найцінніші пам'ятки історії та культури знаходяться поряд із різноманітними природними рекреаційними та лікувальними ресурсами. Високий рівень розвитку матеріальної бази та інфраструктури туризму мають області, що знаходяться у Середньому Подніпров'ї: Київська, Полтавська, Сумська, Черкаська і Чернігівська [3].

На нашу думку, перспективи розвитку екскурсійної справи в Україні можуть бути пов'язані, насамперед з: 1) підвищенням якості екскурсійних послуг; 2) створенням нових маршрутів; 3) удосконаленням транспортного обслуговування на екскурсійних маршрутах; 4) залученням нових категорій екскурсантів.

Список використаних джерел:

1. Основні визначення поняття екскурсія. URL: <https://studfile.net/preview/5259326/page:3/> (дата звернення: 1.11.2020).
2. Сучасні умови та особливості розвитку екскурсійної справи в Україні. URL: <https://studfile.net/preview/8150347/page:3/> (дата звернення: 1.11.2020).
3. Національна система туристсько-екскурсійних маршрутів URL: <https://studfile.net/preview/5260408/page:5/> (дата звернення: 1.11.2020).